

ניווסטים בגן הילדים

יחידת הוראה

כתב: עמי גנצ'רסקי
עריכה: ד"ר ורדה אינגלס

עיצוב גרפי: שלי שלום

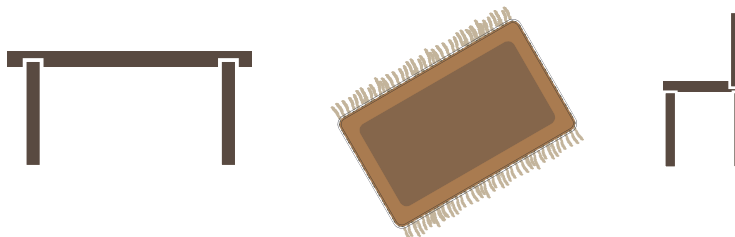
מפגש 1 - "נעים להכיר"

מטרת ההוראה: ליצור מפגש ראשוני נעים ובאווירה נינוחה של הילדים עם ספורט הניווט

מטרות אופרטיביות: הילדים יצליחו לצייר את מיקומם הנכון של חפצים הנמצאים בחדר הגן על דף A4 תוך שימוש בסימנים מוסכמים ובכיוונים נכונים.

ציוד והעזרים הדרושים: דפי A4, עפרונות כמספר הילדים.

המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/הערות
הילדים מכינים תרשים של פינות/חדרי הגן	יש להסביר שמציירים את כל פינות וחדרי הגן בדף אחד בדרך של סימון כך שהדף יכלול את כל השטח.	הילדים יושבים על יד השולחנות	הפעילות בשיעור זה אפשרית אם כל ילדי הגן משתתפים וחדר הגן פנוי. אם החדר תפוס על ידי פעילות אחרת אפשר לעבור למפגש השני.
הילדים מסמנים על התרשים את מיקום הריהוט שבחדר	סמנו רק בסימנים, אין לצייר את כל החפץ רק סימן היכן הוא נמצא		
מסבירים לילדים את המהות והצורה של הסימנים המוסכמים: כיצד מסומן שולחן, כסא וכל חפץ אחר. הילדים יציירו את החפצים הקיימים בחדר בתוך התרשים שלהם.	שולחן = H כסא = K שטיח = S חפצים נוספים = X	בישיבה ליד שולחן או במפוזר תוך תנועה בין החפצים בחדר	
הילדים יבחרו חפץ, יעמדו על ידו ויתקדמו בהתאם להנחיות המורה: קדימה, אחורה, ימינה ושמאלה.	המורה יסביר את המשמעות של ההתקדמות לכיוונים שונים	במפוזר	
הילדים ינועו לצד צפון	המורה יסביר היכן הצפון בגן (לדוגמא: "בכיוון החלון").	במפוזר	

מפגש 2 - "הכרת חצר הגן שלי"

מטרת ההוראה: הילדים יכירו את חצר הגן.

מטרות אופרטיביות: הילדים יצליחו להתאים סימונים על מפה שציירו עם תמונות שיוצמדו למתקנים בחצר הגן.

ציוד ועוזרים דרושים: דפי 4A לפי מספר הילדים. טושים לפי מספר הילדים, מדבקות ממספרות מ-1-7 לכל ילד (X מספר הילדים), תמונות של חיות/דמויות מצוירות.

המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/הערות
הילדים יציירו פריטים בחצר הגן שיוגדרו להם, כגון: עץ, שער, נדנדה ועוד.	יש להסביר שאת העץ או הנדנה מציירים בקטן כדי שכל 7 הפריטים יכנסו לדף.	יושבים במרכז בחצר הגן	אין צורך להקפיד על המיקום של הפריטים שציירו הילדים.
הילדים ימספרו את הפריטים שציירו.		יושבים במרכז בחצר הגן	
הילדים יניחו מדבקות עם המספרים על גבי הציור על הפריטים שהגננת תציין.	הניחו את המדבקות על הפריט שציירתם שאני אקרא בשמו: נדנדה, ארגז חול, מתח, וכו'.	יושבים במרכז בחצר הגן	הקראת החפצים תהיה אקראית. בזמן שהילדים מדביקים את המדבקות, הגננת תניח את התמונות או הדמויות המצוירות על 5 מתוך 7 הפריטים בשטח וזאת מבלי שהילדים יבחינו בכך.
בעזרת המפה שציירו הילדים יחפשו את חמשת הפריטים ויסמנו X על המספר של הפריט שעליו מונחת התמונה שמצאו.		במפוזר	לעקוב אחר הילדים ולדעת באילו תחנות ביקר הילד.
המורה יברר עם הילדים האם כולם סימנו את התמונות שהונחו בחצר הגן.	הגננת תשאל: מי עשה X על העץ? וכך הלאה. בסוף תשאל: מה היו הפריטים שאין עליהם X?	בישיבה מרוכזת	

מפגש 3 - הכרת הסביבה שלי

מטרת ההוראה: הילדים יכירו את תרשים חצר הגן.
מטרה אופרטיבית: הילדים יצליחו לזהות על מפת הגן את הפריטים המסומנים ולזהות את הפריטים בחצר הגן.
ציוד ועזרים דרושים: תרשים/מפה של חצר הגן לפי מספר הילדים.

המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/הערות
הילדים מקבלים את תרשים/מפת הגן וביחד עם המורה הולכים בחצר הגן ולומדים את הפריטים בשטח וכיצד הם מסומנים במפה.	המורה יעצור על יד כל "פריט נוף", כמו ארגז חול, נדנדה, פח אשפה וכו', ויראה לילדים על התרשים/ המפה כיצד הוא מסומן.	הולכים עם המורה בשטח חצר הגן, במפוזר.	יש להתחשב בציור הפריטים שהתרשים אינו צבעוני וחייבת להיות אבחנה בין צורת הציור על המפה בין פריט לפריט.

מפגש 4 - התאמת המפה לשטח-כיוונים ופריטים

מטרת ההוראה: הילדים יכירו את הסמנים המוסכמים ויתאימו את המפה לשטח.

מטרה אופרטיבית: הילדים יצליחו למצוא פריטים בשטח על ידי זיהויים במפה ויצליחו להשתמש בכרטיס ביקורת.

ציוד ועזרים דרושים: תרשים חצר הגן לפי מספר הילדים, טושים לפי מספר הילדים, כרטיסי ביקורת לפי מספר הילדים.

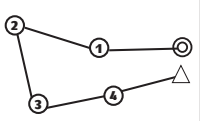
המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/הערות
			לפני המפגש המורה יסמן על התרשים 6-7 נקודות. לפני המפגש המורה יניח תמונות על 6-7 פריטים בשטח שסימן על התרשים. יש לדאוג שבתרשים יהיה סימון של הצפון. צ
הילדים יקבלו את כרטיס הביקורת	המורה יסביר את התפקיד של כרטיס הביקורת-עליו אנחנו מסמנים X כשהגענו לתחנה, כך יודעים אם באמת הגענו לתחנה הנכונה. עליכם לסמן X בתמונה המתאימה לתמונה שעל הפריט בשטח.	במרכז	אפשר לתת לילדים להתנסות: להראות להם תמונה שלא הנחנו בה תחנה ולבקשם לסמן במקום המתאים בכרטיס הביקורת.
כל ילד מקבל משימה: למצוא פריט אחד בשטח ולסמן על כרטיס הביקורת X. לאחר שמצא את הפריט יחזור למורה לאישור.	אם הילד מצא את הפריט הנכון הוא יקבל פריט נוסף.		כל ילד יקבל פריט שונה מחברו כדי למנוע הליכה זה אחר זה.
הפעילות הזאת תמשיך עד שכל הילדים סמנו את כל 7 התחנות.			בכרטיס הביקורת חייבים להיות יותר תמונות מאשר התמונות המסומנות בשטח, וזאת כדי למנוע "קיצורי דרך".

מפגש 5 - הצפון שלי

מטרת ההוראה: הילדים יכירו את המפה ויזהו את כוון הצפון.

מטרה אופרטיבית: הילדים יצליחו לנווט בתוך חצר הגן במסלול מסומן קבוע מראש תוך שהם מצפינים את המפה.

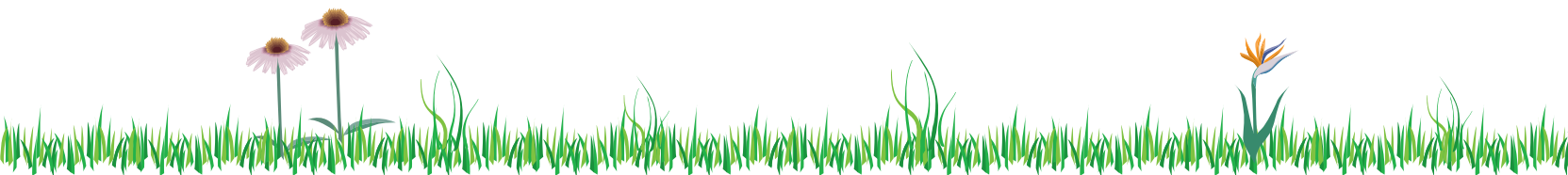
ציוד ועזרים נחוצים: מצפן, מפת הגן או האזור הקרוב לגן (אם יש גינה ציבורית קרובה ויש מפה שלה), תחנות (עם תמונות בעלי חיים הזוהים לכרטיס הביקורת), כרטיסי ביקורת.

המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/ הערות
המורה יציג את המצפן ויסביר לילדים על שימושי המצפן, על דרכי הפעלתו, כיוון המצפן לפי המפה והתנועה לפי מצפן מכון.	מחס המצפן פונה תמיד לעבר הצפון, ובעזרתה מצפינים את המפה.	במרוכז סביב המורה, כולם עומדים באותו כיוון	הילדים ינווטו עם המפה כשהמפה מוצפנת כל הזמן.
הילדים ישנו כיוון ויזוזו מדי פעם כשפניהם לכיוון הצפון, ויבדקו את הדרך בה החזיקו את המפה.			
המורה יערוך עם הכיתה כולה, או עם קבוצת ילדים, סיור בגן ובחצר.			
המורה יציג מפה של הגן כשהיא מוצפנת (סימון כיוון צפון).	הסבר על המפה: המפה מציגה בצורה מופשטת את השטח כפי שהוא נראה ממעוף הציפור. המפה היא תמונה מוקטנת של השטח ומאפשרת לראות קדימה ולבחור את הנתיב בין כל שתי תחנות.	במרוכז	המורה יתאר לילדים את אופי המפה ותכונותיה, איך מתוארים מבנים, עצים, מגרשים, עצמים ועוד. (חזרה על פעילויות קודמות).
הילדים יקבלו מפה ובה מצויר מסלול, עליהם למצוא את התמונות שעל הפריטים השונים על פי הסדר המסומן על המפה שקיבלו ולסמן בכרטיס הביקורת את התחנה שמצאו.	מסלול הניווט המסומן על גבי המפה מכיל את הסימנים הבאים: משולש-נקודת התחלה עגול-תחנה במסלול, במרכז העיגול נמצא הפריט שאליה יש להגיע. 1 2 3 - מספר - נועד לסימון סדר המעבר בתחנות. בניווט יש להתקדם על פי סדר התחנות ולעבור בכל אחת מהן. קו-מקשר בין העגולים ולא מציין את נתיב התנועה. עיגול בתוך עיגול-נקודת הסיום		המורה יכין מראש מספר מסלולים בתוך הגן הכוללים משולש להתחלה, תחנות כשקיים ביניהם ושני עגולים לסיום. המורה יוציא כל מספר תלמידים יחד, ובהפרש של שתי דקות לפחות יוציא ילדים נוספים. יש לדאוג שהילדים שיוצאים יחד יקבלו מסלולים שונים. לזכור תמיד שבכרטיס הביקורת יהיו יותר תחנות (תמונות) מאשר תחנות בשטח.

מפגש 6 - מצאתי לי מקום

מטרת ההוראה: הילדים ירכשו תחושת שליטה במרחבים השונים באזור הגן והישוב.
מטרה אופרטיבית: הילדים יצליחו לזהות פריטים בשטח ולהשוות אותם לפריטים על המפה.
ציוד: מפות/תרשימים של שטח מחוץ לחצר הגן (לפי מספר הילדים).

המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/הערות
המורה יחלק לילדים מפה ומצפן, ויתאר לילדים את אופי המפה ותכונותיה, איך מתוארים מבנים, עצים, מגרשים, עצמים ועוד.		הולכים בקבוצה עם המורה	השיעור הזה הוא חזרה על הלמידה הקודמת, אלא שהפעם הלמידה היא בשטח אחר ופחות מוכר ולכן יש לחזור על הלמידה הבסיסית. השטח הנבחר יכול להיות גינה ציבורית הנמצאת קרוב לגן, חצר בית הספר כולו בגנים הממוקמים בתוך בתי ספר וכדומה.
המורה יתקדם עם הילדים בין הפריטים בשטח שנבחר ויראה לילדים את כל הפריטים הללו.	המורה יעצור על יד כל "פריט נוף", כמו ארגז חול, נדנדה, פח אשפה וכו', ויראה לילדים על התרשים/המפה כיצד הוא מסומן. אפשר לשאול את הילדים שאלות מנחות כגון: היכן במפה אנו רואים את העץ שאנו עומדים על ידו?	הולכים עם המורה בשטח חצר הגן, במפוזר	

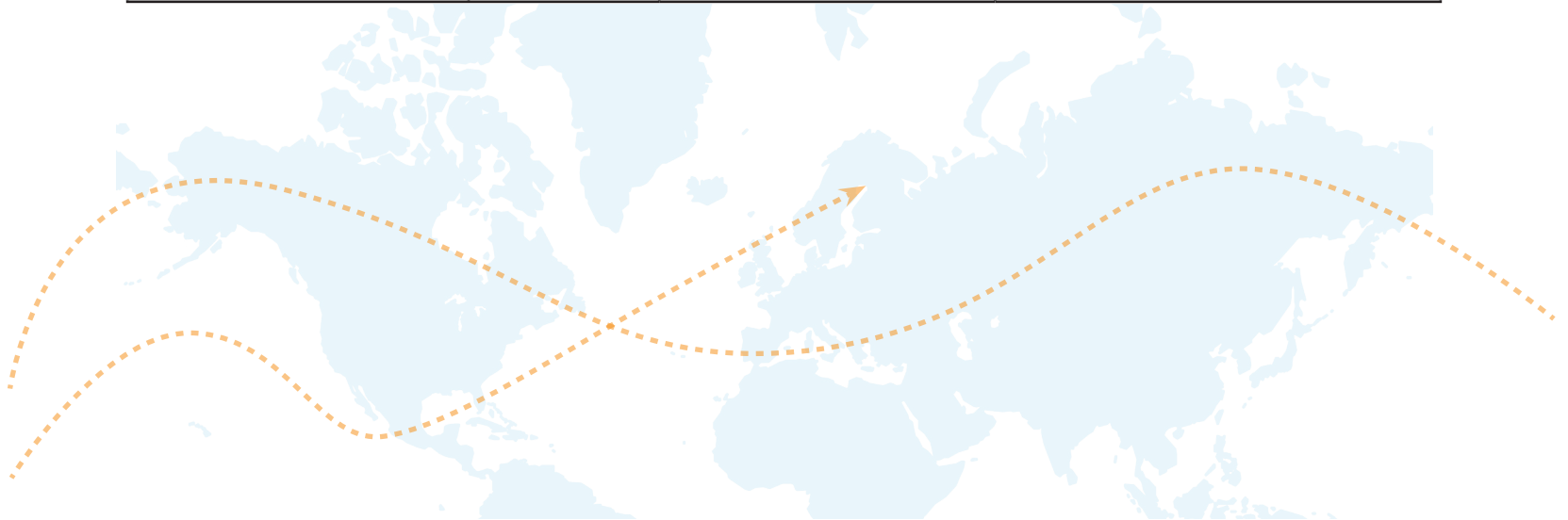

מפגש 7 - מנווטים במקום חדש

מטרת הלמידה: רכישת תחושת שליטה במרחבים חדשים.

מטרה אופרטיבית: הילדים יצליחו לנווט מחוץ לחצר הגן במסלול מסומן קבוע מראש תוך שהם מצפינים את המפה.

המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/הערות
הילדים יקבלו מפה של הגינה הציבורית או השטח האחר שמחוץ לחצר הגן ובה מצויר מסלול, עליהם למצוא את התמונות המונחות על פריטי הנוף השונים (לא חייבים על פי הסדר המסומן על המפה) ולסמן X בכרטיס הביקורת את התחנה שמצאו.	המורה יתאר לילדים את נקודת ההתחלה ואת נקודת הסיום שתהיה קרובה לנקודת ההתחלה. המורה יחזור על הסבר על המצפן ועל הסימונים במפה.	מתחילים במרכז ולאחר מכן כל ילד מנווט בשטח במפוזר.	לזכור תמיד שבכרטיס הביקורת יהיו יותר תחנות (תמונות) מאשר תחנות בשטח. כל הילדים זוכים למשוב על ביצוע מלא. כולם מנצחים / מצליחים (אין מדידת זמנים ואין מנצח בודד).

מפגש 8 - מיקרו ניווט

מטרת ההוראה: הליכה בכיוון הנכון על פי תחנות מסודרות לפי סדר.

מטרה אופרטיבית: הילד יצליח לזהות את מיקומו ואת מיקום התחנות המסומנות במפה לפי הסדר הנכון.

ציוד ועוזרים נחוצים: תרשים מיקרו ניווט, כרטיסיות ביקורת, קרטון לסימון תחנה בשטח ממוספרות, טושים כמספר התחנות, שיפודי עץ כמספר התחנות.

המשימות	שאלות מנחות/ הסברים	ארגון הלמידה	נקודות להדגשה/הערות
המורה יפזר בחצר הגן או בסביבה הקרובה תחנות על פי התרשים המצורף.			התחנות תהיינה מורכבות משיפוד מעץ שעליו תקועה תחנה מקרטון בצבע כתום ולכן (תחנת ניווט) כשעל התחנה מספר. הילד ינקב כרטיס ביקורת עם מספרים ולא עם תמונות כפי שהיה עד כה.
המורה יציג בפני הילדים תרשים שעל גביו מסומנות התחנות בתפזורת, וכן יציג על גבי המפה את כיוון הצפון.		במרכז מול המורה	
הילדים יונחו ללכת ממשולש ההתחלה אל התחנות עלפי סדר עולה מ-1 עד 9.	המורה יחלק לילדים כרטיסיות ביקורת לסימון התחנות.	המורה ישלח ילד אחר ילד למציאת התחנות.	
המורה יבדוק בכרטיסיות של כל אחד מהילדים האם נמצאו התחנות על פי הסדר הנכון.			איסוף כל התחנות על פי הסדר הנכון זו הצלחה.

מפגש 9 - הפנינג ניווט משפחתי

מטרת ההוראה: שיתוף הורים בניווט משפחתי ביער-ניווט הורים וילדים בחיק הטבע בעזרת מפות.
מטרה אופרטיבית: הילדים ישתפו את הוריהם בידע שצברו תוך ניווט ביער אמיתי במרחב גדול יותר.
ציוד ועזרים נחוצים: תיאום, מפות מאגוד הניווט.
מהלך:

המורה/גננת יתאמו מועד לקיום הפנינג ניווט משפחות מול רכז הניווט במועצה אזורית מודיעין-מר עמי גנז'רסקי או מול ד"ר ורדה אינגלס מהמכללה האקדמית בוינגייט.
ההפנינג יבוצע ויונחה על ידי אנשים אלו.
משך הפעילות כשעתיים.
מועד רצוי לפעילות: ינואר-מרץ (בשל הפריחה ולכלוב העצים)
ניתן לשלב טיול באזור ופעילות חווייתית נוספת.

לתיאום ההפנינג יש ליצור קשר עם: רכז הניווט במועצה האזורית חבל מודיעין: עמי גנז'רסקי 054-4238749
או עם: ד"ר ורדה אינגלס 054-4860233